

Одеська національна академія харчових технологій

(повне найменування вищого навчального закладу)

Кафедра економіки промисловості

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної

та навчальної роботи

Ф.А. Трішин

“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологія наукових досліджень, методика викладання у ЗВО

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 051 «Економіка» _____

(шифр і назва напрямку підготовки)

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» _____

ступінь - «Магістр» _____

інститут Навчально-науковий інститут прикладної економіки і менеджменту _____

(назва інституту)

ім. Г.Е. Вейнштейна _____

факультет Економіки, бізнесу і контролю _____

(назва факультету)

кафедра економіки промисловості _____

2018 рік

Робоча програма з дисципліни «Методологія наукових досліджень, методика викладання у ЗВО» зі спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» складена на основі навчальної програми, яка затверджена науково-методичною Радою ОНАХТ протокол № від „___” _____, 20__ року- __ с.

Розробник: канд. екон. наук, доцент кафедри економіки промисловості Самофатова В.А. _____

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки промисловості

Протокол від “30” березня 2018 року № 10

Завідувач кафедри економіки промисловості _____

_____ д.е.н., проф. Павлов О.І. _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

“30” березня 2016 року

Схвалено Радою зі спеціальностей 7.03050401, 8.03050401 «Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)» та напряму підготовки бакалаврів 6.030504 «Економіка підприємства»

Протокол від “29” квітня 2018 року № 7

“29” квітня 2016 року

Голова

(проф. Павлов О.І.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Погоджено методичним відділом ОНАХТ

_____ доц. Мураховський В.Г.
(підпис)

© Самофатова В.А., 2018 рік

© ОНАХТ, 2018 рік

1. Опис навчальної дисципліни

«Методологія наукових досліджень, методика викладання у ЗВО»

Найменування показників	Напрямок підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 05 <i>«Соціальні та поведінкові науки»</i> (шифр і назва)	вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність: <u>051 «Економіка»</u> (шифр і назва спеціальності)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат		Семестр	
Загальна кількість годин - 150		1-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,8 самостійної роботи студента – 5,5	Ступінь: <i>магістр</i>	Лекції	
		30 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	6 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		100 год.	138 год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
		45 год.	60 год.
Підготовка та складання контрольних заходів			
-	-		
Вид контролю:			
Диф. залік	Диф. залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 0,5

для заочної форми навчання – 0,09

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – формування у магістрантів базових знань про систему наукових досліджень з метою залучення їх до науково-дослідної роботи; характеристика організаційних форм, методів та сучасних технологій викладання у ЗВО.

Завдання: формування уяви у магістрантів про методологію та методи наукових досліджень, розвиток уміння підготовки та написання наукових публікацій; вивчення методів, прийомів та засобів навчання у ЗВО.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: основні поняття, терміни, загальні аспекти наукової діяльності; базові поняття та принципи методики викладання у ЗВО.

вміти: набути навички підготовки та написання наукових робіт; формулювати методичні вимоги до підготовки та проведення лекцій і практичних занять у ЗВО; аналізувати способи активізації навчальної діяльності студентів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методологія науково-дослідної діяльності

Тема 1.1 Теоретичні основи науки та наукової діяльності

Тема 1.2 Методологія науково-дослідної діяльності

Тема 1.3 Загальнонаукові та спеціальні методи економічних досліджень

Тема 1.4 Технологія наукових досліджень

Тема 1.5 Робота над написанням наукових статей та тез доповідей

Тема 1.6 Методика підготовки і оформлення кваліфікаційної роботи магістра

Тема 1.7 Актуальні напрямки наукових економічних досліджень у сучасних умовах

Змістовий модуль 2. Загальні основи методики викладання і організаційні форми роботи у ЗВО

Тема 2.1 Принципи та методи навчання у ЗВО

Тема 2.2 Контроль та оцінка результатів навчання

Тема 2.3 Інформаційно-методичне забезпечення викладання у ЗВО

Тема 2.4 Лекція як провідна форма навчання у ЗВО

Тема 2.5 Семінарські та практичні заняття у ЗВО

Тема 2.6 Методика організації самостійної роботи студентів

Тема 2.7 Теоретичні засади застосування активних методів навчання

Тема 2.8 Педагогічна техніка викладача

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Методологія науково-дослідної діяльності												
Тема 1. Теоретичні основи науки та наукової діяльності	7	2	2		2	3	9	1			4	8
Тема 2. Методологія науково-дослідної діяльності	8	2	2		3	5	9		1		4	8
Тема 3. Загальнонаукові та спеціальні методи економічних досліджень	10	2	-		3	8	11	1			4	10
Тема 4. Технологія наукових досліджень	10	2	2		3	7	9	1			4	8
Тема 5. Робота над написанням наукових статей та тез доповідей	15	2	1		4	12	11	1			6	10
Тема 6. Методика підготовки і оформлення магістерської роботи	10	2	1		4	8	13		1		4	12
Тема 7. Актуальні напрямки наукових економічних досліджень у сучасних умовах	10	2	2		3	8	8				4	8
Разом за змістовим модулем 1	70	14	10	-	22	51	70	4	2	-	30	64
Змістовий модуль 2. Загальні основи методики викладання і організаційні форми роботи у ЗВО												
Тема 1. Принципи та методи навчання у ВНЗ	10	2	2		2	7	9	1			2	8
Тема 2. Контроль та оцінка результатів навчання	6	2	2		2	3	9		1		4	8
Тема 3. Інформаційно-методичне забезпечення викладання у ВНЗ	10	2	2		3	7	9		1		4	8
Тема 4. Лекція як	14	2	2		3	10	9	1			4	8

провідна форма навчання у ВНЗ												
Тема 5. Семінарські та практичні заняття у ВНЗ	10	2	-		3	8	8				4	8
Тема 6. Методика організації самостійної роботи студентів	6	2	-		4	6	9		1		4	8
Тема 7. Теоретичні основи застосування активних методів навчання	14	2	2		3	10	9		1		4	8
Тема 8. Педагогічна техніка викладача	10	2	-		3	8	8				4	8
Разом за змістовим модулем 2	80	16	10	-	23	59	70	2	4	-	30	64
Підготовка та проходження контрольних заходів	-						-					
Усього годин	150	30	20	-	45	100	150	6	6	-	60	128

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Наука у сучасному світі	2	
2	Методологія і методи наукових досліджень	2	1
3	Поняття наукової проблеми, її постановка та формулювання	2	
4	Організація наукових досліджень	2	1
5	Тенденції розвитку економічної науки	2	
6	Економічна освіта і економічна культура суспільства	2	
7	Контроль та оцінка результатів навчання	2	1
8	Інформаційно-методичне забезпечення викладання економічних дисциплін	2	1
9	Лекції з економіки та методика їх проведення	2	1
10	Активні методи навчання економіці	2	1
	Всього	20	6

6. Самостійна робота

№ з/п	Види навчальної діяльності	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Опрацювання лекційного матеріалу	15	15
2	Підготовка до практичних занять	25	20
3	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	15	43
4	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань	45	60
5	Виконання курсового проекту (роботи)	-	-
Разом з дисципліни		100	138
Підготовка та складання контрольних заходів		-	-

7. Індивідуальні завдання

Різновидом індивідуальних завдань є *виконання рефератів*.

Індивідуальне завдання з дисципліни «Методологія наукових досліджень, методика викладання у ВНЗ» виконується студентами у формі 2-х рефератів; підбору матеріалів для наукової доповіді та самостійної підготовки навчальної лекції

№	Назва індивідуальної самостійної роботи	Кількість годин за змістовими модулями (ЗМ)		
		ЗМ1	ЗМ2	Усього
1	Реферати	12	12	24
2	Підбір матеріалів для наукової доповіді	10	-	10
3	Підготовка навчальної лекції	-	11	11
Разом за дисципліною:		22	23	45

Теми рефератів за модулем №1

1. Роль економічної науки у суспільстві.
2. Класифікація наукових досліджень.
3. Основні етапи проведення наукового дослідження.
4. Методологія наукового дослідження.
5. Класифікація методів наукових досліджень.
6. Економічна ефективність наукового дослідження.
7. Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукового дослідження.
8. Реєстрація та захист авторських прав.
9. Наукове дослідження економічної грамотності населення.
10. Оцінка рівня розвитку і основні напрями наукових досліджень на прикладі країни світу (на вибір).
11. Ресурсні показники науки України.

12. Економічні гіпотези і моделі.
13. Особливості наукової мови.
14. Основні види наукових публікацій.
15. Сучасний стан і завдання науково-технічної політики в Україні.
16. Інноваційна модель підприємництва.

Теми рефератів за модулем №2

1. Педагогіка вищої школи як наука.
2. Особливості педагогічного процесу у ВНЗ.
3. Особливості адаптації молоді у ВНЗ.
4. Економічна психологія підприємництва. Рівень підприємницької культури.
5. Психологія багатства і бідності.
6. Ділова Одеса в ретроспективі.
7. Поняття економічної науки, її роль у житті суспільства.
8. Структура національної економіки. Циклічність як форма її руху.
9. Економічне зростання та його чинники. Економічні цикли.
10. Складові компетентності сучасного економіста.
11. Соціально-економічний зміст капіталу.
12. Економічні потреби і виробничі можливості суспільства.
13. Основні закони ринку.
14. Ринкова ціна: механізм формування і функції.
15. Продуктивність праці та економічне зростання. Чинники підвищення продуктивності праці.
16. Соціально-економічний досвід українського народу.
17. Суть концепції економічного мислення і поведінки людини в суспільстві.
18. Особливості економічної культури в США, Японії, країнах Західної Європи.
19. Досвід економічної освіти в інших країнах.
20. Принципи прийняття економічних рішень.
21. Економічні аспекти глобальних проблем.
22. Види лекцій та методика їх проведення.
23. Семінарські та практичні навчання у ВНЗ.
24. Самостійна робота студентів.
25. Самостійність та самореалізація особистості.
26. Шляхи оновлення системи вищої освіти в Україні.
27. Особливості впровадження інформаційних технологій у навчальний процес.
28. Кредитно-модульна система навчання.
29. Форми та методи контролю навчання.
30. Етапи і види стимулювання і мотивації навчальної діяльності.
31. Вища освіта в Україні: рівні акредитації, освітньо-кваліфікаційні рівні.
32. Принципи та методи навчання у ВНЗ.
33. Особливості комунікативних умінь економіста та керівника.

34. Основні комунікативні вміння викладача.
35. Характеристика активних методів навчання.
36. Використання активних методів навчання в системі економічної освіти.
37. Використання навчальних ігор у практиці викладання економічних дисциплін.
38. Імідж та його роль у професійному спілкуванні викладача.
39. Основні напрями підвищення ефективності навчання.
40. Психологічні особливості студентів та їх урахування в навчальній діяльності.
41. Методи «мозкової атаки» і синектики.
42. Метод конкретних ситуацій (кейс-метод).
43. Основні положення Закону України «Про вищу освіту».
44. Графічні ілюстрації економічних задач (на вибір).
45. Сучасні педагогічні технології навчання.
46. Проблемний метод читання лекцій з економіки.
47. Форми методу дискусії та особливості їх застосування.
48. Тренінг як організаційна форма навчально-виховного процесу.
49. Педагогічна майстерність викладача.
50. Освіта в контексті світових і вітчизняних тенденцій розвитку.

Теми для підготовки навчальних лекцій

1. Предмет, об'єкт та методологія вивчення курсу «Економіка підприємства».
2. Галузева структура виробництва.
3. Підприємство як суб'єкт господарювання.
4. Проблеми адаптації підприємств до мінливих умов зовнішнього середовища.
5. Управління підприємством.
6. Прогнозування і планування діяльності підприємства.
7. Розробка і обґрунтування виробничої програми підприємства.
8. Персонал підприємства і продуктивність праці.
9. Основні фонди та виробнича потужність підприємства.
10. Оборотні фонди та оборотні кошти підприємства.
11. Фінансово-кредитні та нематеріальні ресурси підприємства.
12. Виробничі інвестиції.
13. Інноваційні процеси та оцінювання їх ефективності.
14. Якість продукції підприємства.
15. Оплата праці на підприємстві.
16. Витрати виробництва і собівартість продукції.
17. Ціни та ціноутворення у сучасних умовах.
18. Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємства.
19. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства.
20. Державне регулювання діяльності підприємств.
21. Реструктуризація і санація підприємства.
22. Банкрутство та ліквідація підприємства.

8. Методи навчання

У процесі проведення лекційних та семінарських навчальних занять використовуються проблемні ситуації для дискусії, полемічні бесіди, усне опитування, виконання тестових завдань, здійснюється моделювання ігрових навчальних ситуацій.

9. Методи контролю

Поточний та підсумковий контроль знань студентів денної форми навчання здійснюється на підставі «Положення про рейтингову систему оцінки знань студентів з дисципліни».

Вхідний контроль знань студентів з дисциплін, які забезпечують дану дисципліну, здійснюється за допомогою контрольної роботи.

Поточний контроль знань студентів з дисципліни здійснюється шляхом усного та письмового опитування студентів та розв'язання ними навчальних ситуацій на семінарських заняттях, а також у формі тестових завдань і контрольних робіт.

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється шляхом проведення модульного контролю та на підставі накопичених кожним студентом на протязі семестру балів.

9.1. Питання для проведення вхідного контролю знань студентів

Забезпечуючі дисципліни	Перелік питань
Мікроекономіка	1. Національний дохід і фактори його зростання. 2. Головні складові виробничого процесу (засоби праці, предмети праці, власне праця). 3. Особливості сучасного типу економічного зростання.
Макроекономіка	1. Поняття, склад і структура основних виробничих фондів. 2. Просте та розширене відтворення основних виробничих фондів. 3. Оборотні засоби та оборотні фонди підприємства. 4. Персонал підприємства і продуктивність праці. 5. Собівартість продукції підприємства. 6. Нематеріальні активи підприємства. 7. Ціни і ціноутворення в ринкових умовах. 8. Економічна сутність доходу, прибутку і рентабельності. 9. Економічний зміст і критерії ефективності виробництва.

9.2. Питання для проведення контролю залишкових знань студентів.

Номер змістового модуля	Перелік питань
1	1. Що таке наука і наукова діяльність? 2. Сутність наукового методу та методики наукових досліджень. 3. Мета, об'єкт і предмет наукового дослідження. 4. Види наукових публікацій. 5. Інформаційне забезпечення виконання наукових досліджень. 6. Концепція підготовки і написання кваліфікаційної магістерської роботи.
2	1. Що включає інформаційно-методичне забезпечення викладання економічних дисциплін у ВНЗ? 2. Які методи навчання використовуються у вищій школі? 3. Укажіть основні елементи поточного та підсумкового контролю навчання? 4. Назвіть основні форми навчання у ВНЗ 5. Які бувають види лекцій? 6. Для чого призначені практичні та семінарські заняття? 7. Які методи навчання відносяться до активних?

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Вивчення дисципліни протягом семестру завершується заліком, максимальна оцінка за змістовий модуль складає 130 балів.

Контроль успішності та якості навчання здійснюється з використанням методів і засобів, що визначаються вищим навчальним закладом. Академічні успіхи студентів визначаються за допомогою систем оцінювання, що використовуються у ОНАХТ з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS.

Оцінні бали рейтингового контролю знань студентів

Види роботи, що підлягають контролю	Оцінні бали		Форма навчання					
			денна			заочна		
	min	max	Кількість робіт, одиниць	Сумарні бали		Кількість робіт, одиниць	Сумарні бали	
		min		max	min		max	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
5 семестр								
ЗАЛІКОВИЙ КРЕДИТ 1								
Змістовий модуль 1. «Методологія науково-дослідної діяльності» (назва)								
Робота на лекціях	3	5	7	21	35	2	6	10
Робота на практичних заняттях	3	5	5	15	25	1	3	5
Виконання індивідуальних завдань	10	15	2	20	30	2	20	30
Тести за темами лекцій	4	10	1	4	10	2	8	20
Проміжна сума				60	100		37	65
Модульний контроль 1 (колоквіум)	30	50	1	30	50	1	53	85
Оцінка за змістовий модуль 1				90	150		90	150
Змістовий модуль 2. «Загальні основи методики викладання і організаційні форми роботи у ВНЗ» (назва)								
Робота на лекціях	3	5	8	24	40	1	3	5
Робота на практичних заняттях	3	5	5	15	25	2	6	10
Виконання індивідуальних завдань	10	15	2	20	30	2	20	30
Тести за темами лекцій	11	15	1	11	15	1	11	16
Проміжна сума				70	110		40	61
Модульний контроль 2 (колоквіум)	20	40	1	20	40	1	50	89
Оцінка за змістовий модуль 2				90	150		90	150
Разом з дисципліни				90...150			90...150	

Відповідність оцінки знань студентів за різними шкалами.

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою ОНАХТ з підсумком
		диф. залік
A	відмінно	88 – 100
B	дуже добре	81 – 87
C	добре	74 – 80
D	задовільно	68 – 73
E	достатньо	60 – 67
FX	незадовільно з можливістю повторного складання	40 – 59
F	незадовільно з обов'язковим додатковим навчанням	0 – 39

11. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни «Методика викладання економіки» для магістрів спеціальності 8.03050401 усіх форм навчання / Укладач В.А. Самофатова. – Одеса, 2013. – 98 с. (електронний варіант).

2. Конспект лекцій з дисципліни «Методологія наукових досліджень» для магістрів спеціальності 8.03050401 усіх форм навчання / Укладач В.А. Самофатова. – Одеса, 2013. – 36 с. (електронний варіант).

3. Методичні вказівки до самостійної роботи з курсу «Методика викладання економіки» для студентів напряму підготовки 6.030 504 денної форми навчання / В.А. Самофатова. – Одеса: ОНАХТ, 2010. – 20 с.

4. Текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю.

12. Рекомендована література

Базова

1. Марцин В.С. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник [Електронний ресурс] / Марцин В.С., Міценко Н.Г., Даниленко О.А., Л: Ромус-Поліграф, 2009. - 128 с. – Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-book-162.html>.

2. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень [Текст]: Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів / М. Т. Білуха. — К.: Вища шк., 2007. - 271 с.

3. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А. Є. Конверського. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 352 с.

4. Аксьонова О.В. Методика викладання економіки: Навч. Посібник. – К.: КНЕУ, 1998. – 343 с. (www.kneu.kiev.ua).

5. Балягіна І.А., Богоград М.А., Ковальчук Г.О. Методика викладання економіки: Навч. Посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 341 с. (www.kneu.kiev.ua).

6. Ложкин Г.В., Комаровська В.Л. Економічна психологія: Навч. Посібник. – К.: Професіонал, 2008. – 464 с.

7. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі. Навч. Посібник. – К.: ЦУЛ, 2007. – 232 с.
8. Педагогіка вищої школи. За ред. З.Н. Курлянд. – К.: Знання, 2007. – 495 с.
9. Психологія діяльності та навчальний менеджмент. Навч.-метод посіб. Для самот. вивч. дисципліни. За ред. В.А. Козакова. . – К.: КНЕУ, 2003. – 829 с. (www.kneu.kiev.ua).

Допоміжна

1. Аникин А.В. Юность науки: жизнь и идеи мыслителей-экономистов до Маркса. – М.: Политиздат, 1979. – 319 с.
2. Грецов А.Г. Тренинг креативности для старшеклассников и студентов. – СПб.: Питер, 2008. – 208 с.
3. Майбурд Е.М. Введение в историю экономической мысли: от пророков до профессоров. – М.: Дело, 2000. – 560 с.
4. Мартыновский С.В. Экономическая наука от Аристотеля до наших дней: основные направления анализа. – Одесса: Друк, 2001. – 192 с.
5. Мочерний С.В. Економічна теорія. – К.: Академія, 1999. – 592 с.
6. Мочерний С.В. Методологія економічного дослідження / С. В. Мочерний . – Львів : Світ, 2001. – 416 с.
7. Мэнкью Н.Г. Принципы экономики. 2-е изд. Пер. с англ. – СПб.: Питер, 2006. – 624 с.
8. Педагогіка: Хрестоматія. За ред. Кузьмінського А.І. – К.: Знання-Прес, 2006. – 700 с.
9. Экономика предприятия. Под ред. В.И. Осипова. – О.: Маяк, 2005. – 719 с.
10. Економіка підприємства. За ред. С.Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2005. – 528 с.
11. Економіка підприємства. Збірник практичних задач і конкретних ситуацій. Навч. посібник. За ред. С.Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2000. – 328 с.
12. Періодичні видання: «Економіка України», «Актуальні проблеми економіки», «Економіка харчової промисловості», «Педагогіка і психологія», «Вища школа», «Освіта і управління», «Нові технології навчання», «Науковий світ».

13. Інформаційні ресурси

1. Навчально-методичний кабінет кафедри економіки промисловості ОНАХТ, ауд. А-413.
2. Бібліотека ОНАХТ.
3. Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького, вул. Пастера, 13, т. 23-21-93.
4. Одеська обласна універсальна бібліотека ім. М. Грушевського, вул. Троїцька 49/51, т.22-50-69.
5. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського, www.nbuv.gov.ua.
6. Сайти мережі інтернет:

- <http://www.aup.ru/library>
- <http://www.nbu.gov.ua>
- www.mon.gov.ua
- www.ecsoman.edu.ru
- www.nas.gov.ua